Vasculaire aandoeningen

Reeks Praktische huisartsgeneeskunde

Redactie

Prof. dr. P.J.E. Bindels

Dr. M.M.M. Brueren

Dr. J.W.M. Muris

Prof. dr. A. Prins

Dr. A. De Sutter

Verschenen

Cardiologie

Gastro-enterologie

Gynaecologie

Keel-neus-ooraandoeningen

Kindergeneeskunde

Klinische genetica

Longziekten

Neurologie

Oogheelkunde

Psychiatrie

Reizen en ziekte

Reumatologie

Sportgeneeskunde

Urologie

Vasculaire geneeskunde

In voorbereiding

Ouderengeneeskunde

Meer informatie over de delen in deze reeks treft u aan op www.bsl.nl/phg

Vasculaire aandoeningen

Onder redactie van:

Dr. A.H. van den Meiracker

Prof. dr. A. Prins

Bohn Stafleu van Loghum

Houten 2010

© 2010 Bohn Stafleu van Loghum, onderdeel van Springer Uitgeverij

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën of opnamen, hetzij op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912 j^o het Besluit van 20 juni 1974, Stb. 351, zoals gewijzigd bij het Besluit van 23 augustus 1985, Stb. 471 en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 3051, 2130 KB Hoofddorp). Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

Samensteller(s) en uitgever zijn zich volledig bewust van hun taak een betrouwbare uitgave te verzorgen. Niettemin kunnen zij geen aansprakelijkheid aanvaarden voor drukfouten en andere onjuistheden die eventueel in deze uitgave voorkomen.

ISBN 978 90 313 5544 0

NUR 870/876

Ontwerp omslag: Els Kerremans

Ontwerp binnenwerk: TEFF (www.teff.nl)

Automatische opmaak: Pre Press Media Groep

Tabel 3.4, 4.6 en 15.1: het copyright berust bij het NHG.

Bohn Stafleu van Loghum

Het Spoor 2

Postbus 246

3990 GA Houten

www.bsl.nl

Inhoud

	Lijst van auteurs en redacteurs	1
	Woord vooraf	7
1	Epidemiologische aspecten van atherosclerose	9
	<i>Prof. dr. M.L. Bots</i>	
1	Hart- en vaatziekten: cijfers en feiten	9
2	Atherosclerose	11
2.1	Risicofactoren voor atherosclerose	18
2.2	Klinische implicaties	20
3	Cardiovasculaire preventie bij (zeer) ouderen	21
	<i>Prof. dr. A. Prins</i>	
4	Erectiestoornissen en hart- en vaatziekten	23
	<i>Dr. M.H. Blanker, B.W.V. Schouten</i>	
4.1	Inleiding	23
4.2	Conclusie	26
5	Retinale veneuze occlusie (RVO)	27
	<i>Dr. M.H. Blanker, drs. M.B. Asjes</i>	
5.1	Inleiding	27
5.2	Ontstaan van RVO	28
5.3	Oorzaken van RVO	28
5.4	Risico van vaatziekte na RVO	29
5.5	Voor de praktijk	30
6	Cardiovasculaire aandoeningen bij allochtonen	31
	<i>Dr. P.J.M. Uitewaal, prof. dr. B.J.C. Middelkoop</i>	
6.1	Inleiding	31
6.2	Allochtonen in Nederland	31
6.3	Morbiditeit en mortaliteit	32
6.4	Prevalentie van cardiovasculaire risicofactoren onder niet-westerse allochtonen	33
6.5	Absoluut risico op cardiovasculaire ziekte	35

6.6	Behandeling van cardiovasculaire risicofactoren en van hart- en vaatziekten voor etnische minderheidsgroepen	35
6.7	Anders of gelijk?	38
2	Premature atherosclerose	41
	<i>Dr. B.A. Hutten, drs. S. Sivapalaratnam, dr. M.D. Trip</i>	
1	Definitie en incidentie	41
2	Etiologie	42
2.1	Risicofactoren	42
3	Het belang van de familieanamnese	45
4	Opsporing	45
5	Prognose	46
6	Behandeling en preventie	48
3	Primaire hypertensie	49
	<i>Dr. J. Deinum, dr. A.H. van den Meiracker</i>	
1	Inleiding	49
2	Epidemiologie	50
3	Pathogenese en pathofysiologie	50
4	Bloeddrukmeting	52
5	Hypertensie als cardiovasculaire risicofactor	54
6	Diagnostiek	57
7	Behandeling	57
8	Opsporing en diagnostiek van verhoogde bloeddruk in de huisartsenpraktijk	62
	<i>Dr. P.J. van den Berg</i>	
9	Voeding en hart- en vaatziekten in de spreekkamer van de huisarts	65
	<i>Prof. dr. J. van Binsbergen, drs. F. Langens</i>	
9.1	Inleiding	65
9.2	Voedingsadviezen gericht op het individu	67
	Tot slot	74
4	Secundaire hypertensie	77
	<i>Dr. A.H. van den Meiracker, dr. J. Deinum</i>	
1	Inleiding	77
2	Onderscheid tussen primaire en secundaire hypertensie	77
2.1	Renale hypertensie	78
2.2	Renovasculaire hypertensie	81
2.3	Coarctatio aortae	83
2.4	Mineralocorticoïdypertensie	85
2.5	Feochromocytoom	88
2.6	Obstructievelaapapneusyndroom	90

2.7	Feochromocytoom	92
	<i>Dr. F.P.M.J. Groeneveld, prof. dr. A. Prins</i>	
3	Het slaapapneusyndroom en cardiovasculaire aandoeningen	93
	<i>Dr. A. Knuistingh Neven, dr. R.J. Schimsheimer</i>	
3.1	Inleiding	93
3.2	Het slaapapneusyndroom	95
3.3	Cardiovasculaire aandoeningen	97
4	Leg de link!	101
	<i>Dr. E. Crone-Kraaijeveld</i>	
5	Hypertensieve crisis	107
	<i>Prof. dr. P.J. Koudstaal, dr. A.H. van den Meiracker</i>	
1	Inleiding	107
2	Pathofysiologie	108
3	Epidemiologie	110
4	Klachten	110
5	Lichamelijk onderzoek	111
6	Laboratoriumonderzoek	112
7	Behandeling	112
8	Hypertensieve encefalopathie	112
9	Hypertensie rond de beroerte (herseninfarct of hersenbloeding)	114
9.1	Bloeddruk in de acute fase van de beroerte	114
9.2	Bloeddruk en cerebrale perfusie	114
9.3	Prognostische betekenis van de bloeddruk in de acute fase	115
9.4	Behandeling van de bloeddruk in de acute fase	116
10	Hypertensieve crisis in de huisartsenpraktijk	117
	<i>Prof. dr. A. Prins</i>	
11	Hypertensie en CVA: een klinische les	119
	<i>Dr. J. Schuling</i>	
6	Hypertensie tijdens de zwangerschap	131
	<i>Dr. W. Visser, dr. A.H. van den Meiracker</i>	
1	Inleiding	131
2	De bloeddruk tijdens de zwangerschap	132
3	Chronische hypertensie	132
3.1	Behandeling	132
4	Zwangerschapgerelateerde hypertensieve aandoeningen	134
4.1	Zwangerschapshypertensie	134
4.2	Pre-eclampsie	134
4.3	Eclampsie	134
4.4	HELLP-syndroom	135

5	Pathofysiologie en pathogenese	135
6	Laboratoriumonderzoek	136
7	Behandeling van pre-eclampsie, eclampsie en HELLP-syndroom	136
7.1	Foetale bewaking	138
7.2	Behandeling van pre-eclampsie post partum	138
8	Herhalingsrisico van pre-eclampsie en HELLP-syndroom	139
9	Predictie en preventie van pre-eclampsie	139
9.1	Predictie	139
9.2	Preventie	139
10	Langetermijnprognose	140
11	HELLP-syndroom in de huisartsenpraktijk	141
	<i>Dr. J.C. Bakx</i>	
7	Hypotensieve syndromen	145
	<i>Prof. dr. J.W.M. Lenders, dr. W. Wieling</i>	
1	Inleiding	145
2	Orthostatische hypotensie	146
3	Vasovagale syncope	148
4	Cardiogene syncope	151
5	Prognose	152
6	Orthostatische en postprandiale hypotensie bij de geriatrische patiënt	153
	<i>Dr. R.W.M.M. Jansen</i>	
6.1	Inleiding	153
6.2	Epidemiologie	155
6.3	Klachten	156
6.4	Diagnostiek	157
6.5	Behandeling	158
7	Hypotensie door medicatie bij ouderen	162
	<i>N. van der Velde, dr. T.J.M. van der Cammen</i>	
8	Dyslipidemie	169
	<i>Dr. J.G. Langendonk, dr. E.J.G. Sijbrands</i>	
1	Inleiding	169
2	Prevalentie	171
3	Lipidenmetabolisme	171
4	Erfelijke dyslipidemie	172
4.1	Familiair gecombineerde hyperlipidemie (FCH)	173
4.2	Familiaire hypercholesterolemie (FH)	175
4.3	Familiaire dysbètalipoproteïnemie (FDB)	177
4.4	Hypertriglyceridemie	177
4.5	Laag HDL	179
4.6	Verhoogd lipoproteïne-a	181

4.7	Secundaire dyslipidemieën	181
4.8	Dyslipidemie bij zwangerschap	182
4.9	Dyslipidemie na een hartinfarct	182
5	Lipidenverlagende therapie	183
5.1	Niet-medicamenteuze therapie	183
5.2	Medicamenteuze therapie	184
6	Behandeling tijdens zwangerschap en borstvoeding	188
6.1	Behandeling van hypercholesterolemie tijdens zwangerschap en borstvoeding	188
6.2	Behandeling van hypertriglyceridemie tijdens zwangerschap en borstvoeding	188
7	Familiaire hypercholesterolemie	189
	<i>Dr. E.P. Walma</i>	
7.1	Definitie en inleiding	189
7.2	Epidemiologie	192
7.3	Diagnostiek	192
7.4	Behandeling	195
7.5	Verwijzingen	196
7.6	Beloop	196
7.7	Voorlichting	196
9	Diabetes mellitus en hart- en vaatziekten	199
	<i>Dr. A.H. Bootsma, dr. A.A.M. Zandbergen</i>	
1	Inleiding	199
2	Advanced Glycation Endproducts	201
3	Dyslipidemie	201
3.1	Behandeling	202
4	Hypertensie	203
4.1	Pathogenese	204
4.2	Behandeling	204
5	Microvasculaire complicaties	206
5.1	Retinopathie	206
5.2	Nefropathie	207
5.3	Neuropathie	208
6	Patiënt met diabetes mellitus en amputatie wegens perifeer arterieel vaatlijden	210
	<i>C.L. van Dalsen</i>	
6.1	Therapeutische mogelijkheden bij diabetespatiënten met perifeer arterieel vaatlijden	212
7	Cardiovasculair risicomanagement bij diabetes mellitus in de praktijk van de huisarts	215
	<i>Dr. Y. Groeneveld</i>	
7.1	Cardiovasculair risicoprofiel	218
7.2	Lichamelijk onderzoek	219

7.3	Laboratoriumonderzoek	220
7.4	Behandeling	221
7.5	Verwijzing	223
7.6	Voorlichting en preventie	223
10	Veneuze trombose	225
	<i>Dr. M.J.H.A. Kruip, prof. dr. F.W.G. Leebeek</i>	
1	Definitie	225
2	Epidemiologie	225
3	Klachten	226
4	Diagnostiek	226
4.1	Uitsluiten trombosebeen of longembolie; eerste deel van de diagnostische strategie	227
4.2	Aantonen trombosebeen of longembolie; vervolg van de diagnostische strategie	229
5	Behandeling	232
6	Verwijzing	234
7	Complicaties	235
8	Beloop en chroniciteit	236
9	Voorlichting en preventie	236
10	Preventie van veneuze trombo-embolie	237
	<i>Dr. R. Oudega</i>	
11	Recidief diepe veneuze trombose en longembolie	239
11.1	Recidief diepe veneuze trombose	240
11.2	Recidief longembolie	241
12	Veneuze trombose bij reizen	242
	<i>Dr. F.P.M.J. Groeneveld, prof. dr. A. Prins</i>	
13	Posttrombotisch syndroom	245
13.1	Compressiekousen	247
11	Ischemische darmaandoeningen	249
	<i>Prof. dr. E.M.H. Mathus-Vliegen</i>	
1	Inleiding	250
2	Acute mesenteriale ischemie	254
2.1	Etiologie	255
2.2	Klachten en diagnostiek	255
2.3	Behandeling	256
2.4	Prognose	257
3	Chronische mesenteriale ischemie (angina abdominalis, angina intestinalis)	258
3.1	Klachten en diagnose	258
3.2	Behandeling	259
4	Colonischemie	259
4.1	Etiologie	260

4.2	Klachten en diagnose	262
4.3	Behandeling	263
4.4	Prognose	263
5	Patiënt met eerst claudicatioklachten in het linkerbeen en daarna acute buikklachten	264
	<i>Prof. dr. A. Prins</i>	
12	Degeneratieve perifere arteriële vaatafwijkingen	269
	<i>Dr. M.P.F.M. Vrancken Peeters, drs. J.M. Hendriks, prof. dr. H.J.M. Verhagen</i>	
1	Inleiding	269
2	Epidemiologie	270
3	Klachten	271
4	Diagnostiek	271
5	Behandeling	273
6	Verwijzingen	276
7	Complicaties	276
8	Beloop en chroniciteit	278
9	Voorlichting en preventie	279
10	Een patiënt met claudicatio intermittens in de huisartsenpraktijk	280
	<i>Dr. M.E.L. Bartelink</i>	
10.1	Inleiding	280
10.2	Diagnose	280
10.3	Anamnese	281
10.4	Lichamelijk onderzoek	281
10.5	Aanvullend onderzoek	282
10.6	Prognose	282
10.7	Behandeling	283
10.8	Behandeling gegeneraliseerde atherosclerose	284
11	Patiënten met een aneurysma aortae in de praktijk van de huisarts	285
	<i>S.L.C. Eerdmans-Dubbelt, prof. dr. A. Prins</i>	
11.1	Inleiding	285
11.2	Ziektegeschiedenissen	286
12	Aanvallen van wazig zien	291
	<i>Prof. dr. A. Prins</i>	
13	Raynaudfenomeen	295
	<i>Dr. S.J.H. Bredie</i>	
1	Definitie	295
1.1	Epidemiologie	295
2	Pathogenese en pathofysiologie	297
3	Diagnose	297
4	Behandeling	298

14	Vasculitiden	301
	<i>Dr. J.A.M. van Laar, dr. P.L.A. van Daele</i>	
1	Inleiding	301
1.1	Classificatie	302
2	Vasculitis van de grote bloedvaten	302
2.1	Arteriitis temporalis	302
2.2	Polymyalgia rheumatica	304
3	Vasculitiden van de middelgrote bloedvaten	305
3.1	Inleiding	305
3.2	Polyarteriitis nodosa	305
4	Vasculitiden van de kleine bloedvaten	307
4.1	Inleiding	307
4.2	Ziekte van Henoch-Schönlein	307
4.3	Ziekte van Wegener	309
4.4	Tot de huid beperkte leukocytoclastische vasculitis	312
4.5	Ziekte van Behçet	314
5	Periarteriitis nodosa als oorzaak van een fataal verlopen acuut coronair syndroom	318
6	Een onverwachte aandoening in de huisartsenpraktijk	321
7	Ziektegeschiedenis met een langdurig beloop	323
	<i>Prof. dr. A. Prins</i>	
15	Positionering van de praktijkverpleegkundige	325
	<i>Drs. M. Verschuur-Veltman</i>	
1	Inleiding	325
2	Ontwikkeling van de functie praktijkverpleegkundige	326
3	Autonomie in handelen	326
4	Betekenis en meerwaarde van de praktijkverpleegkundige	327
4.1	Betekenis en meerwaarde op het terrein van de praktijkverpleegkundige	327
4.2	Betekenis en meerwaarde voor de patiënt	328
4.3	Betekenis en meerwaarde voor de praktijkmedewerkers	328
4.4	Betekenis en meerwaarde binnen de praktijkorganisatie	328
4.5	Betekenis en meerwaarde binnen de gezondheidszorg	329
5	De rol van de praktijkverpleegkundige bij cardiovasculaire zorg in de huisartsenpraktijk	329
5.1	Het eerste consult	329
5.2	Medicamenteuze behandeling	330

5.3	Niet-medicamenteuze behandeling	332
6	De werkende patiënt	335
7	Patiënten met diabetes mellitus en met hart- en vaatziekten	335
8	Conclusie	335
	Dankwoord	336
	Register	337

Lijst van auteurs en redacteurs

Redacteurs

Dr. A.H. van den Meiracker
internist-vasculair geneeskundige, afdeling Interne geneeskunde,
Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Prof. dr. A. Prins
arts, emeritus hoogleraar huisartsgeneeskunde, Erasmus Medisch
Centrum Rotterdam

Auteurs

Drs. M.B. Asjes
oogarts, afdeling Oogheelkunde, Diaconessenhuis Meppel

Dr. J.C. Bakx
huisarts, Huisartsenpraktijk De Linie, Doesburg

Dr. M.E.L. Bartelink
huisarts-epidemioloog, Julius centrum voor Gezondheidswetenschappen
en Eerstelijns Geneeskunde, Universitair Medisch Centrum Utrecht

Dr. P.J. van den Berg
huisarts, Gezondheidscentrum, Krimpen aan den IJssel

Prof. dr. J. van Binsbergen
huisarts te Brielle/voedingsdeskundige, bijzonder hoogleraar Voedings-
leer en Huisartsgeneeskunde, afdeling Eerstelijns geneeskunde Universitair
Medisch Centrum St Radboud, Nijmegen

Dr. M.H. Blanker
huisarts, disciplinegroep Huisartsgeneeskunde, Universitair Medisch
Centrum Groningen

Dr. A.H. Bootsma

internist, afdeling Interne geneeskunde en Endocrinologie, Medisch Centrum Haaglanden, Den Haag

Dr. M.L. Bots

arts/epidemioloog, Julius centrum voor Gezondheidswetenschappen en Eerstelijns Geneeskunde, Universitair Medisch Centrum Utrecht

Dr. S.J.H. Bredie

internist-vasculair geneeskundige, afdeling Algemeen Interne Geneeskunde, Universitair Medisch Centrum St Radboud Nijmegen

Dr. T.J.M. van der Cammen

internist-geriater, afdeling Geriatrie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. E. Crone-Kraaijeveld

huisarts, Gezondheidscentrum, Krimpen aan den IJssel

Dr. P.L.A. van Daele

internist, afdeling Interne geneeskunde en Immunologie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

C.L. van Dalsen

huisarts, Gezondheidscentrum, Krimpen aan den IJssel

Dr. J. Deinum

internist-vasculair geneeskundige, afdeling Algemeen Interne Geneeskunde, Universitair Medisch Centrum St Radboud Nijmegen

S.L.C. Eerdmans-Dubbelt

huisarts, Gezondheidscentrum, Krimpen aan den IJssel

Dr. F.P.M.J. Groeneveld

huisarts, afdeling Huisartsgeneeskunde, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. Y. Groeneveld

huisarts, afdeling Public health en Eerstelijns geneeskunde, Leids Universitair Medisch Centrum

Drs. J.M. Hendriks

vaatchirurg, afdeling Vaatchirurgie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. B.A. Hutten

klinisch epidemioloog, afdeling Klinische Epidemiologie, Biostatistiek en Bio-informatica, Academisch Medisch Centrum Amsterdam

Dr. R.W.M.M. Jansen

klinisch geriater, afdeling Geriatrie, Medisch Centrum Alkmaar

Dr. A. Knuistingh Neven

huisarts-epidemioloog, afdeling Public health en Eerstelijns geneeskunde, Leids Universitair Medisch Centrum

Prof. dr. P.J. Koudstaal

neuroloog, afdeling Neurologie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. M.J.H.A. Kruip

internist-hematoloog, afdeling Hematologie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. J.A.M. van Laar

internist-immunoloog, afdeling Interne geneeskunde en Immunologie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. J.G. Langendonk

internist metabole ziekten en vasculair geneeskundige, afdeling Interne geneeskunde, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Drs. F. Langens

huisarts, Huisartsenpraktijk Chrysantstraat, Amersfoort

Prof. dr. F.W.G. Leebeek

internist-hematoloog, afdeling Hematologie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Prof. dr. J.W.M. Lenders

internist-vasculair geneeskundige, afdeling Algemeen Interne Geneeskunde, Universitair Medisch Centrum St Radboud Nijmegen

Prof. dr. E.M.H. Mathus-Vliegen

maag-darm-leverarts, afdeling Maag-, Darm- en Leverziekten, Academisch Medisch Centrum Amsterdam

Dr. A.H. van den Meiracker

internist-vasculair geneeskundige, afdeling Interne geneeskunde, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Prof. dr. B.J.C. Middelkoop

hoogleraar Public Health, afdeling Public health en Eerstelijns geneeskunde, Leids Universitair Medisch Centrum, Leiden

Dr. R. Oudega

huisarts, Julius centrum voor Gezondheidswetenschappen en Eerstelijns Geneeskunde, Universitair Medisch Centrum Utrecht

Prof. dr. A. Prins

arts, emeritus hoogleraar huisartsgeneeskunde, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. R.J. Schimsheimer

neuroloog, afdeling Neurologie en neurofysiologie, Medisch Centrum Haaglanden – Centrum voor Slaap- en Waakstoornissen, Den Haag

B.W.V. Schouten

huisarts/epidemioloog, Huisartsen Portland, Rhoon

Dr. J. Schuling

huisarts/stafid huisartsopleiding, Universitair Medisch Centrum Groningen

Dr. E.J.G. Sijbrands

internist-vasculair geneeskundige, afdeling Interne geneeskunde, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Drs. S. Sivapalaratnam

arts-onderzoeker, afdeling Vasculaire Geneeskunde, Academisch Medisch Centrum Amsterdam

Dr. M.D. Trip

internist-vasculair geneeskundige, afdeling Vasculaire Geneeskunde en Cardiologie, Academisch Medisch Centrum Amsterdam

Dr. P.J.M. Uitewaal

huisarts/senior onderzoeker, afdeling Epidemiologie, Gemeentelijke Gezondheidsdienst Den Haag

Dr. N. van der Velde

klinisch geriater, afdeling Interne geneeskunde, Medisch Centrum Rotterdam

Prof. dr. H.J.M. Verhagen

vaatchirurg, afdeling Vaatchirurgie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Drs. M. Verschuur-Veltman

verpleegkundige en gezondheidswetenschapper, afdeling Praktijkverpleegkundigen en Praktijkondersteuners, Verpleegkundigen & Verzorgenden Nederland (V&VN), Utrecht

Dr. W. Visser

obstetrisch internist, vasculair geneeskundige, afdeling Verloskunde, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. M.P.F.M. Vrancken Peeters

vaatchirurg, afdeling Vaatchirurgie, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. E.P. Walma

Huisarts (te Brielle), afdeling Huisartsgeneeskunde, Erasmus Medisch Centrum Rotterdam

Dr. W. Wieling

internist, afdeling Algemeen Interne Geneeskunde, Academisch Medisch Centrum Amsterdam

Dr. A.A.M. Zandbergen

internist, afdeling Interne geneeskunde, Ikazia ziekenhuis Rotterdam

Woord vooraf

Vasculaire geneeskunde is bij de patiëntenzorg door huisartsen, internisten, neurologen en veel andere medici een belangrijk onderdeel van het dagelijks werk. Vasculaire geneeskunde is een discipline overstijgend aandachtsgebied in de curatieve en preventieve gezondheidszorg. Door de demografische ontwikkeling stijgt het aantal ouderen en juist bij hen is dikwijls sprake van cardiovasculaire aandoeningen of een grote kans op het ontstaan daarvan. Bovendien worden ouderen vaker geopereerd en is het optreden van complicaties sterk gerelateerd aan het cardiovasculaire risicoprofiel van de patiënt. Preventieve maatregelen worden na ontslag uit het ziekenhuis vaak (mede) voortgezet door de huisarts.

In de meeste ziekenhuizen heeft men tegenwoordig een vasculaire afdeling en sinds 2002 bestaat er voor aanstaande internisten een opleidings-schema voor het aandachtsgebied vasculaire geneeskunde. Ook in de huis-artseneeskunde ontwikkelde men eindtermen voor een kaderopleiding hart- en vaatziekten. Eind 2009 hebben de eerste huisartsen de kaderopleiding hart- en vaatziekten afgerond.

Er bestaan meerdere uitstekende NHG-Standaarden (Nederlands Huisarts-Genootschap) en CBO-richtlijnen (Kwaliteitsinstituut voor de Gezondheidszorg) met betrekking tot bijvoorbeeld hypertensie, diepe veneuze trombose, longembolie, perifere arterieel vaatlijden, cardiovasculair risicomanagement enzovoort. Met het raadplegen hiervan kan de huisarts zijn beleid op dit gebied onderbouwen. Toch meent de redactie van de reeks Praktische Huisartsgeneeskunde dat dit boek over vasculaire geneeskunde, waarin per hoofdstuk verschillende onderwerpen worden besproken, verder kan bijdragen aan de kwaliteit van zorg bij patiënten met vasculaire problematiek.

De auteurs zijn specialisten en huisartsen met ervaring op het gebied van hun bijdragen in dit boek.

In veel hoofdstukken hebben huisartsen aan de hand van een ziektegeschiedenis hun bijdragen geschreven. Geprobeerd is overlap van gegevens zo veel mogelijk te voorkomen, maar het was niet altijd te vermijden.

De snelle ontwikkeling in deze tak van de geneeskunde zal leiden tot een revisie van dit boek na maximaal vijf jaar. De redactie hoopt ook van de lezers hiervoor commentaar en advies te krijgen.

De redactie heeft veel waardering voor ieders inzet bij het tot stand komen van deze uitgave.

Hoewel het boek vooral huisartsen, huisartsen in opleiding en artsen voor ouderenzorg als doelgroep heeft, kan het zeker ook bijdragen aan de kennis van praktijkassistenten, praktijkverpleegkundigen en anderen die te maken hebben met de vasculaire patiënt.

Dr. A.H van den Meiracker

Prof. dr. A Prins